

LA CIUTAT I EL ROL DEL PARC

Una xarxa de corredors verds per a Barcelona

El parc lineal de La Sagrera – Sant Andreu, per la seva dimensió i localització, es considera el futur eix vertebrador del nord-est de la ciutat, nexe verd d'alt caràcter cívic i paisatgístic que s'establirà entre el nus de la plaça de Les Glòries fins al nus de la Trinitat, que impulsarà la transformació urbana a escala dels barris, de la ciutat i del àrea metropolitana propera.

Aquest nou eix, a més, té la voluntat de ser entès com un nou corredor verd que acompanya i modula la sortida començada nord de la ciutat a través del curs del riu Besòs. La confluència de fluxos de mobilitat i transports és tan alta que, d'alguna manera, entenem que el nou parc forma part d'aquesta via d'entrada i sortida de la ciutat.

Per altra banda en aquest parc hi conflueixen diferents tipologies de teixit urbà: l'Eixample, estructures urbanes de nusos com Sant Andreu del Palomar i Sant Martí de Provençals/Sagrera i, estructures urbanes més disperses pel seu passat vinculat a la indústria i la proximitat al curs del riu Besòs (Maquinista i Verneda Industrial).

Els primers assentaments són del segle XVIII i corresponen al petit nucli de Sant Martí de Provençals i la seva "sagrera" o recinte sagrat al voltant de l'església. Sant Martí. El seu origen pagès, rural i agrícola passarà a ser a mitjans del segle XIX un dels llocs de referència pel que fa a les primeres implantacions del nou teixit industrial a Catalunya.

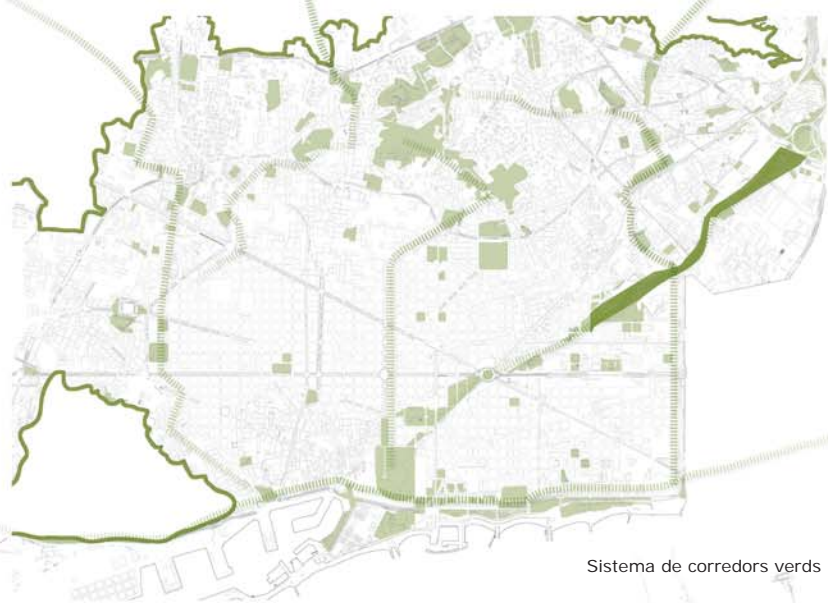
La implantació del ferrocarril farà que el barri de Sant Andreu restarà vinculat a aquesta nova infraestructura fins al moment present. A inicis del segle XX, la construcció d'una estació de mercaderies en serà la justificació d'una extensa platja de vies que consolidarà la històrica barrera/fractura entre Sant Andreu i La Sagrera i la zona sud fins al litoral.

La retícula ortogonal de l'Eixample s'acabarà consolidant i adaptant com en altres zones de la ciutat. La trama i dimensió de l'illa omplirà els buits amb el seu característic rol residencial.

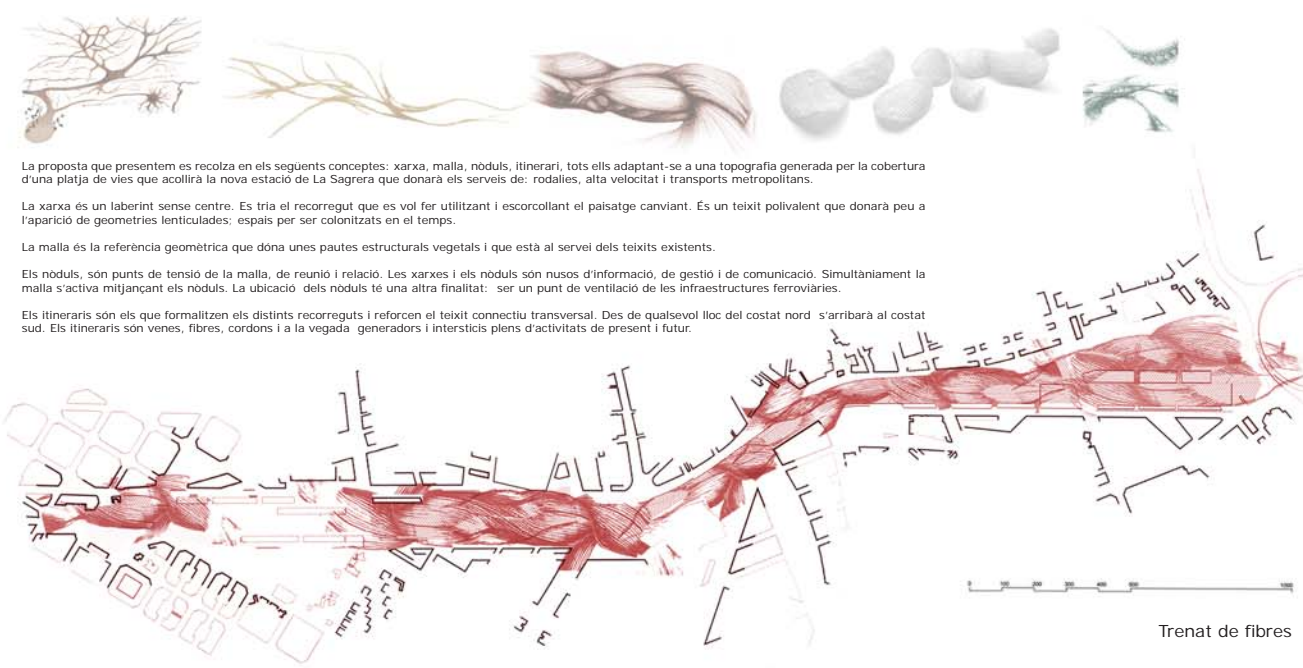
Fruit d'aquestes consideracions concebem que una de les prioritats del nou parc serà resoldre aquesta ferida oberta i donar pas a una nova sutura en clau de connectivitat creant nous fluxos i recorreguts transversals, potenciant el reconeixement dels barris afectats i la reformulació d'un "continuum" urbà entre el nord i el sud.



Intensitats de fluxos de vianants



Sistema de corredors verds



Trenat de fibres

La proposta que presentem es recolta en els següents conceptes: xarxa, malla, nòduls, itinerari, tots ells adaptant-se a una topografia generada per la cobertura d'una platja de vies que acollirà la nova estació de La Sagrera que donarà els serveis de: rodalies, alta velocitat i transports metropolitans.

La xarxa és un laberint sense centre. Es tria el recorregut que es vol fer utilitzant i escorcollant el paisatge canviant. És un teixit polivalent que donarà peu a l'aparició de geometries lenticulades: espais per ser colonitzats en el temps.

La malla és la referència geomètrica que dona unes pautes estructurals vegetals i que està al servei dels teixits existents.

Els nòduls, són punts de tensió de la malla, de reunió i relació. Les xarxes i els nòduls són nusos d'informació, de gestió i de comunicació. Simultàniament la malla s'activa mitjançant els nòduls. La ubicació dels nòduls té una altra finalitat: ser un punt de ventilació de les infraestructures ferroviàries.

Els itineraris són els que formalitzen els distints recorreguts i reforcen el teixit connectiu transversal. Des de qualsevol lloc del costat nord s'arribarà al costat sud. Els itineraris són venes, fibres, cordons i a la vegada generadors i intersticis plens d'activitats de present i futur.



Estructura de verd urbà

Canals d'espai públic

PARC DELS BARRIS - PARC DE LA CIUTAT - PARC METROPOLITÀ

Del pla de la ciutat a una escala metropolitana

Creiem que el parc respon a tres escales de lectures (simultànies, sobreposades).
 La escala dels barris, que respon a les diferents condicions de context immediates, molt atenta a les necessitats d'us dels seus ciutadans.
 L'escala de la ciutat, a on l'Estació de la Sagrera és nou nus generador d'urbanitat, i el parc, espai públic de referència.
 L'escala metropolitana, on el parc permetrà establir una nova relació territorial entre centre i perifèria, introduint les memòries i la materialitat dels paisatges mediterranis, i actuant com a nou corredor verd transversal de la ciutat.

Es remarcable que el parc té una longitud propera als quatre kilòmetres i que aquest fet és un dels actius més rellevants i alhora un dels reptes a resoldre.
 Un parc lineal que vol ser sensible a les múltiples i diverses persones que seran els futurs usuaris d'aquest corredor verd de Barcelona.

Saber apreciar la diversitat del parc, la seva no homogeneïtat, el seu traçat, les distintes espècies vegetals, descobrir perspectives i referències urbanes que caracteritzen llocs concrets. Descobrir la convivència a través de la multidisciplina dels usos: esportius, de lleure, diversió, cultural, entre d'altres. Mostrar que un parc lineal és obert i per a la gent. Un lloc creatiu, innovador, participatiu i que vol aportar plaer que generi benestar per ser un espai atractiu, afable i harmonios. Un parc que vol generar paisatges. El paisatge és un excel·lent indicador per valorar el nivell de cultura, de civilitat i d'urbanitat d'una comunitat. En definitiva col·laborar del creixement activant un ampli procés participatiu. Saber contemplar sense sentir-se dominat. Donar sentit als cicles de la natura, mitjançant un bon programa docent i comunicatiu.

El futur i la tradició s'uniran en un present. Les noves tecnologies s'aplicaran per obtenir tots els avantatges que regulin un consum eficient, responsable i sostenible. El conreu d'horts i l'activitat relacional que aporten seran un factor rellevant. Instruir, escoltar i aprendre l'explotació d'unes terres no és altra cosa que entendre l'origen i desenvolupament d'aquest lloc. És una manera de tancar el cicle: agrícola, ramador, artesanal, industrial i de serveis per tornar a recuperar l'origen: conrear la terra.

Crear i generar microclimes dintre del parc i aprofundir en la descoberta d'una topografia que es genera des d'un flux de mobilitat ferroviària. El parc es planteja superant un jardí horitzontal. Vol evolucionar amb una segona pell que permeti fer una lleugera topografia. Aquesta es generadora de diferents graus d'humitat, biodiversitat i paisatge. Un parc amb una forta identitat formal, però generós i porós a les preexistències.

La voluntat d'aquest equip és de donar expressa continuïtat com a ampliació d'aquest corredor al tram que des del pont del carrer Espronceda, passant pel Parc del Clot arribi al nou escenari de la plaça de Les Glòries, on la futura proposta d'ordenació dona una nova vitalitat i harmonia horitzontal, si cal, a aquest enllaç. El paisatge dels grans eixos viaris no té topografia.



Estructura de l'arbrat de l'entorn